

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. V. Quis sit Minister Ordinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

tio nequidem in Concilio Florentino est in dubium vocata: in quo tamen de unione Græcorum cum Latinis tractatum fuit. Quinimmo Cardinalis Bessarion Græcus ritu Græco ordinatus eidem interfuit, alique similiter ordinati Cardinalitiam & Patriarchali dignitate floruerunt, hodieque ipse Pontifex Græcos, Græco ritu ordinatos, instituit Episcopos & Archiepiscopos, ac ad Græcos Catholicos mittit, ut ibi Pontificalia munia obeant. Denique in Catechismo vulgari Græco S. Congregationis de propaganda fide jussu & expensis Rôma excusis de Sacramento Ordinis dicitur (ut refert Jacobus Goar in Notis ad Ordinationem Presbyteri n. 11.) *Materia hujus Sacramenti est impositio manûs super caput eorum qui ordinantur: forma, id est, verba, quæ Sacramento virtutem conferunt, sunt hæc: Divina grãtia &c.*

Propterea fatendum materiam & formam Ordinum reliquam esse quodammodo determinatiõni Ecclesiæ.

Propter hæc omnino fatendum est, Ordines non esse à Christo quoad materiam & formam in specie infima determinatos, sed potius Christum solum determinasse, ut conferrentur per aliqua signa sensibilia, & verba, quæ sufficienter significarent collationem potestatis, relinquendo Ecclesiæ magis specificam, ac velut materialem signorum & verborum determinationem. Ita sentiunt Bellarminus & reliqui Recentiores, qui hanc difficultatem moverunt. Et planè convincitur ex differentia ritûs Latini & Græci, supposito utriusque valore, qui utique necessariò supponi debet, juxta præmissa.

§2. Morinus arguit verba Divina gratia &c. non esse formam,

Verùm opponet quispiam cum Morino Exercitat. 2. c. 3. verbo *Divina gratia &c.* non esse etiam apud Græcos formam ordinationis; quippe quæ præviè ad illam proferuntur, quasi publicando Electum ad ordinationem. Ideoque etiam proferuntur, dum promovetur Diaconissa, Oeconômus, Abbas, vel dum Episcopus transfertur ad alium Episcopatum. Immo manûs impositio tum demum adhibetur, cum paucis interpositis Ordinans certam orationem subsequentem super Electum effundit; prout etiam videre est in Euchologio Tit. Ritus in Ordinatione Episcopi servandus apud Jacobum Goar. Unde potius in aliis verbis sive precationibus censendum est apud Græcos consistere formam Ordinationis.

Responsio.

Respondeo, vetera Græcorum Ritua videri quidem discrepantia, & confusa fortè esse mutila, aut ex parte vitiata: fortè etiam in diversis Græcorum provinciis diversos, eosque validos, fuisse Ordinationum ritus: unde potius firmantur mox præmissa à nobis de relicta Ecclesiæ potestate determinandi signa seu symbola magis individualiter aut specificè. Negari tamen non potest, quin legitima & securissima sit forma in Catechismo præallegato expressa. Quam pariter comprobat Simeon Thesaloni-

ensis Græcus, asserens, quòd tunc Subdiaconus fiat Diaconus, dum proferuntur verba *Divina gratia &c.* & Episcopus habet manum supra caput Ordinandi. Quemadmodum in Euchologio Græcorum (quod Jacobus Goar latinè donavit) Episcopus dextram manum capiti ordinandi in Diaconum aut Presbyterum impositam habens exclamatur: *Divina gratia &c.* Prout etiam in Codice Barberino S. Marci apud Eundem Goar præsertim plura præambula, jamque traditum sub certa verborum forma baculum pastoralem Episcopus Ordinandus ad altare adducitur, & unus Pontificum, nimirum primus S. Evangelium accipit, & confestim inversum in faciem ponit super caput ejus, illudque inde Pontifices tenent; deinde omnibus audientibus dicit Pontifex: *Suffragis & approbatione &c.* *Divina gratia qua infirma semper curat &c.* Pontifices autem Evangelium tenent & Pontifex, qui consecrat, super caput Ordinandi tres cruces facit, & ei benedicit in nomine Patris &c. Consonatque M. S. Euchologium Allatianum. Nec mirum quòd eadem verba Sacramentalia in promotione Diaconissæ, Abbatis &c. proferantur velut merè cærimonialia, juxta subjectam materiam: prout idem cernitur in impositione manûs. Et sicut apud Græcos olim unctio S. Olei infirmorum cum suis formulis sive orationibus adhibita quoque legitur peccatoribus gravibus alioquin corpore sanis, tamquam ceremonia simplex.

QUESTIO V.

Quis sit Minister Ordinis.

DICO I. Ordinarius Minister Ordinis est Episcopus. Est de fide ex Florentino Concilio in Instruct. Armenorum, & Tridentino sess. 23. c. 4. & can. 7. & patet ex perpetua praxi Ecclesiæ. Quia autem Ordinatio non est actus jurisdictionis, sed Ordinis, fundatus in characterè Episcopali, valida est Ordinatio, quantumvis Episcopus foret hæreticus, excommunicatus, degradatus &c. Ita Scotus dist. 35. n. 14. & alii unanimiter. Tameò supposito quòd minores Ordines non essent Sacramenta, sed tantum quædam sacramentalia ab Ecclesia constituta, dicendum esset collationem eorum posse ab Ecclesia irritari.

DICO II. Ex Papæ commissione potest simplex Sacerdos conferre minores Ordines. Ita Scotus dist. 24. n. 8. & alii unanimiter. Patet ex privilegiis, quibus id conceditur Abbatibus: quæ privilegia sunt in usu, & admittuntur ab ipso Tridentino sess. 23. c. 10. de Reform. & ob hoc signanter Florentinum & Tridentinum, dum exprimunt ministrum hujus Sacramenti esse Episcopum, addere videntur ly *Ordinarium*. Patet etiam ex c. 1. de Ordinatis ab Episcopo qui renuntiat Episcopati, ubi expressè habetur, minores Ordines à non Episcopis quandoque conferri. Patet denique

deniq; ex privilegijs concessis Minoritis Missionarijs in partibus remotissimis infidelium, signanter apud Indos. Vide Bullam Leonis X. *Alia Felicitas* 3. in Bullar. Rodri-

Dico III. Similiter ex commissione Papae potest simplex Sacerdos conferre Subdiaconatum, immo & Diaconatum. Ita Vasquez & plures alii contra multos antiquos & recentiores. De Subdiaconatu probatur ex varijs Pontificum concessionibus, quas adfert Vasquez d. 243. c. 4. Idem concessisse Pontificem Abbati cujusdam monasterii Germaniae Ordinis Cisterciensis, attestatur Navarrus l. 5. *Consilior. tit. de privilegijs* *Consil. 14.* & *Victoria in Summa de Sacram. Ord. n. 235.* dicit se vidisse Bullam Papae quibusdam Abbatibus Ordinis Cisterciensium concedentis, quod possent conferre Subdiaconatum.

De Diaconatu probatur ex Bulla Innocentii VIII. quae est in Bullario Rodriguez, & habetur in nova Compilatione privilegiorum Ordinis Cisterciensis. Eandem se vidisse in quodam vetusto Codice Collegii Complutensis, qui inscribitur, *Collector Villarum Ordinis Cisterciensis*, testatur Vasquez supra n. 39. In hac Bulla Pontifex Abbati Cisterciensi & quatuor alijs praecipuis Abbatibus ejusdem Ordinis concedit facultatem conferendi Ordinem Diaconatus sui Religiosis. Eandem potestatem re ipsa concessisse Pontificem Praelatis Franciscanis in India, testantur viri fide digni, ut ait Vasquez & Tannerus d. 7. q. 3. dub. 2. n. 30. Cum itaque factum constet (et si de eo dubitet *Cominch d. 10. n. 91.*) de jure non videtur dubitandum: adeoque sicut ex factis Pontificum Theologi communiter docent, hunc Sacramentum esse a Christo institutum ministrum Confirmationis extraordinarium ex commissione Pontificis; sic etiam de praefatis Ordinibus est sentiendum. Idemque sensissent D. Thomas, Scotus & veteres Scholastici, si simile exemplum habuissent, ut circa Scotum recte advertitur in *Commentario dist. 24. n. 94.* Accedit specialis congruentia, quod Diaconatus & ceteri Ordines inferiores sint infra Sacerdotium, & in eo eminenter continentur.

Indubium tamen est, Episcopatum non posse conferri a simplici Sacerdote, ut Omnes docent: Gradus enim Episcopalis neque formaliter, neque eminenter in simplici Sacerdotio continetur.

Idem juxta Doctores communiter sentiendum est, & juxta *Aversa q. 3. sect. 3.* & *Utro Palao Tr. 27. d. un. pu. 24. num. 9.* extra dubitationem esse debet, de Sacerdotio (et si de eo dubitent Nonnulli etiam recentiores) ex nullo enim solido antiquitatis vestigio constat, Ordinationem Sacerdotis unquam fuisse commissam simplici Sacerdoti, quantumvis in terris sepe remotissimis esset penuria Episcoporum. Quare pro

hujus rei persuasione sufficiet, quod nullum tale fundamentum reperiatur.

Nullum posset ex antiquitate moveri intricata & curiosa difficultas de Chorepiscopis, qui videntur fuisse ordinatione simplices Sacerdotes, ut colligitur ex *Damaso Epistol. 5. alias 4.* sic dicti quasi villarum seu rurales Episcopi conformiter ad Graecam vocem *Xoyn*, quae significat villam, ut habet *Damasus supra*, quia nimirum in villis vel modicis oppidis praesidebant cum speciali aliqua potestate seu jurisdictione, sub Episcopo principali civitatis, sicut Vicarii seu Decani rurales. De quibus *Concilium Hispanense II. c. 7.* ait: *Relatum est nobis, Agapium Cordubensem Episcopum frequenter Chorepiscopos vel Presbyteros destinasse (qui tamen juxta Canones unum sunt) qui absente Pontifice altaria erigerent &c.* Quare instar presbyterorum ordinabantur veluti de lege ab unico Episcopo; & quidem pro villis seu pagis. His vero etiam illicitum foret Presbyteros, immo & Diaconos ordinare sua auctoritate, videntur tamen utrumque potuisse ex commissione Episcopi, ut colligitur ex *Concilio Anirano celebrato tempore Silvestri Papae can. 13.* ubi decernitur, *Chorepiscopos non licere Presbyteros vel Diaconos ordinare, sed neque urbis Presbyteros, nisi cum litteris ab Episcopo permissum fuerit in aliena parochia.* Et ex *Concilio Antiocheno sub Julio I. can. 10.* ubi de iisdem dicitur: *Nec Presbyterum vero nec Diaconum audeant ordinare, praeter civitatis Episcopum, cui ipse cum possessione subiectus est.*

Verum ad hos Canones facile respondetur. Nam in primis Canon iste *Concilio Anirani* supplendus est ex duplici versione paralela apud *Binius*, & praesertim primam (quae est *Dionysii Exigui*, quamque ut fideiorem & antiquiorem sequitur *Baronius ad annum 314. n. 51.*) hoc modo: *Sed nec Presbyteris civitatis sine praecepto Episcopi vel litteris, in unaquaque parochia aliquid imperare &c.* Canon *Concilio Antiocheni* (quod fuit illegitimum *Arianorum Concilium*) explicari potest hoc sensu, quod caveant Chorepiscopi, ne Presbyterum audeant ordinare praeter civitatis Episcopum, seu sine ejus interventu, vel (ut habet alia versio) *absque Episcopo*, adeoque id non audeant per se ipsos. Nec sane ulli haec tenus in mentem venit, licuisse Episcopo committere simplicibus sacerdotibus facultatem ordinandi alios Presbyteros: ut proinde hinc nemo possit solidum desumere fundamentum dubitandi, an id Presbyteris competere possit etiam ex commissione Papae.

Addo fortasse nonnullos Chorepiscopos fuisse aliunde Ordinatione veros Episcopos (ut pluribus viris doctis verosimile apparet) prout hodie sunt nonnulli titulares seu suffraganei, quibus proinde ex commissione Episcopi, & non aliter, competere poterat Ordinatio Presbyterorum. De qua

58. *Moveri potest difficultas de Chorepiscopis qui erant simplices Sacerdotes;*

Et tamen juxta Canones ex commissione Episcopi videntur potuisse Ordinare presbyteros.

59. *Verum hi canones facilius explicantur.*

60. *Adde alios quos Chorepiscopos solum habuisse Characterem Episcopalem.*

libus loqui Conciliabulum Antiochenum supra videtur colligi ex his verbis: *Qui in vicis vel possessionibus Chorepiscopi nominantur, quorum manus impositionem Episcoporum* (intellige plurium simul, ut etiam advertit Damafus Papa supra) *perceperint, & ut Episcopi consecrati sint &c.* Vide etiam dicenda n. 6.

61.
An Episcopus sit necessarius ad consecrandum a tribus Episcopis.

Sed difficultas non modica est de Ordinatione Episcopali, an ad illam debeant necessarii concernere tres Episcopi tanquam ministri. Et quidem certum est, quod sic, loquendo de necessitate præcepti, saltem Ecclesiastici. Plures præterea putant existare de hoc jus divinum five institutionem Christi. Hinc in super Nonnulli putant, illud ipsum requiri de necessitate Sacramenti, & ad valorem ipsius Ordinationis. Qui rursus sunt inter se divisi. Nam Vasquez & alii censent saltem ex commissione Papæ posse Episcopum ordinari ab uno Episcopo: alii etiam hoc fieri posse negant, existimantes tam necessariò tres Episcopos esse ministros ordinationis Episcopalis, quam Sacerdos est minister consecrationis Eucharistiæ; ut docet Castro Palao Tr. 27. d. un. pu. 14. n. 13. referens Henriquez, Comitolum, Barbosa videri idem docere, ita scilicet necessariò requiri tres Episcopos, ut nequeat Pontifex in hac parte dispensare, & uni tantum consecrationem committere.

Referuntur varia sententia.

62.
Indubitatum est sufficere unum Episcopum ex commissione Papæ frequenter factam.

In hac questione existimo in primis contra dubium valere Ordinationem Episcopalem factam ab uno Episcopo ex commissione Papæ, si debite constaret (prout constat) huiusmodi concessiones à Sede Apostolica emanasse; quæ utique non foret credenda velle uti in re tanti momenti, tantarumque consequentiarum, ob ordinationem præsertim ab eis dandas, potestate infundatâ aut dubiâ. Et quidem Morinus Parte 3. Exercitat. 4. c. 2. n. 14. allegans Anastasium in Pontificali, Baronium, Ciacconum, refert Pelagium I. Pontificem à duobus Episcopis & uno Presbytero ex Archidiacono in Episcopum esse ordinatum, nulli aliis Episcopis tunc Romæ existentibus. Deinde ordinariè refertur concessio à S. Gregorio facta S. Augustino Angliæ Apostolo ex lib. 12. Epist. 31. ad interrogat. 8. Sed Mercerus, Coninck & alii contendunt textum esse mendosum: ut proinde hoc solo allegato insufficienter firmet Arriaga, d. 57. n. m. 31. omnimodam certitudinem suam, quam habet de huiusmodi pontificia potestate. Nihilominus probabile inde saltem fit argumentum, cum textus correctiores (quibus videtur favere contextus, etsi non convincere) sic habeant: *Et quidem in Anglorum Ecclesia, in qua adhuc solus tu Episcopus inveniris, ordinare Episcopum non aliter, nisi sine Episcopis* (alii textus habent, nisi cum Episcopis) *potes.* Refert in super Præpositus de Sacram. Ordinis dub. 10. Gregorium XIII. concessisse Patriarchæ Æ-

Discutitur rescriptum S. Gregorii ad S. Augustinum Angliæ Apostolum.

thopiæ, ut per unum Episcopum consecraretur. Immo passim concedit S. Sedes huiusmodi facultates. Vidi ipse Transumptum indubitatum Litterarum Apostolicarum datarum Anno 1647. die 8. Februarii, quibus Innocentius X. tribuit facultatem Jacobo de la Torre Archiepiscopo Ephesino, ut consecraretur à Fabio Chisio Episcopo Neritensi & Nuntio Apostolico, dum Pontifice Romano dicto Alexandro VII. assistentibus, loco duorum Episcoporum, duabus personis in dignitate Ecclesiastica constitutis. Item habeo aliud Transumptum authenticum, quo ob difficultatem obtinendi tres Episcopos idem Innocentius XI Anno 1654. die 20. Junii Episcopo Dionysio, moderno Suffraganeo Leodiensi, concedit facultatem suscipiendi munus consecrationis à quovis Catholico Antistite, assistentibus duobus Abbatibus mitratibus. Idem confirmatur à fortiori ex mox dicendis.

Itaque existimo præterea nec idem satis constare, quod tres Episcopi recipiantur lege ordinariâ de necessitate Sacramenti, aut ex institutione Christi, ut proinde hoc ad solam legem Ecclesiasticam antiquissimam referatur ab Antonino, Turrecremata, Silvestro, Sanchez, Petro Arundeliano & pluribus aliis, etiam recentioribus, ut legi referet & sequitur Aversa quæst. 3. sect. 2. Nam in primis factum Gregorii non satis apparet esse instar commissionis extraordinariæ; qualis competit potestas confirmandi simplici Sacerdoti, sed potius per modum declarationis & doctrinæ pro casu necessitatis. Idem confirmatur ex Decreto Simonis Apostoli apud Clem. lib. 8. vult. Constit. Apostolic. cap. 27. constituentis, quod debeat ordinari Episcopus à duobus, aut tribus Episcopis: *sin verò aliquis ab uno Episcopo ordinatus fuerit, tum is qui ordinatus est, tum is qui eum ordinavit, deponatur. Quid si necessitas coegerit ab uno ordinari, quid propter persecutionem aut aliam causam plures adesse non possint, asseratur decretum commissionis plurium Episcoporum.* Ad quod non aliud respondet Castro Palao sup. n. 14. quam plura in isto libro contineri infirmæ auctoritatis. Deinde quod saltem duo sufficiant colligi solet ex can. 1. Apost. ibi: *Episcopus à duobus vel tribus Episcopis consecratur.* Quod tamen alii eludunt, dicendo subintelligi, Præter Metropolitanum, ut clarissè loquuntur Jura posteriora. Accedit, quod ex modo loquenti Arausiaci l. can. 21. colligatur, valere factum, etsi desit aliquis numero ternario Episcoporum, dum statuit invitè ordinatum à duobus Episcopis substitui in locum Ordinantis, & in locum alterius ordinati alium: si autem voluntariè sic sit ordinatus, mandat eum deponi. Quæ differentes loquendi formulæ satis insinuant Ordinationem sic factam valere.

Confirmari posset I. ex eo quod Clerici Antiochiæ, durante schismate ordinati ab Evagrîo successore Paulini, fuerint recepti ab Alexandro Episcopo, sopitis diffidiis, cum suis honoribus & Ordinibus, ita jubente Innocentio I. prout allegatis ejus Epistolis refert Baronius ad annum 488. Cum tamen in Ordinatione Evagrîi vitium intercesserit, ut colligitur ex Ambrosio Epist. 78. ad Theophilum Alexandrinum; & quidem tale, ut à Paulino adhuc vivente, eoque solo fuerit ordinatus Episcopus, teste Theodoro I. Hist. Eccles. l. 23. Igitur non est de substantia, quod concurrant tres Episcopi. Verum juxta Baronium ad annum 389. n. 64. refectione Theodoro, veluti propensioris erga Flavianum partis, de re sæ eodem cum Evagrîo tempore Episcopum, minus hac in re fidendum: cui ex parte etiam Socrates & Sozomenus refragantur, affirmantes non nisi post obitum Paulini auditores ejus subrogasse Evagrîum. Alioquin firma foret probatio. Accedit, quod Concilium Rhegense c. 1. ordinationem Armentarii in Episcopum Ebredunensem à duobus duntaxat Episcopis factam decernat quidem irritam & vacuandam, ita tamen ut supponet validam quoad characterem Episcopalem, dum c. 3. permittit sic ordinato esse alicubi Chorepiscopum, cum facultate confirmandi baptizatos seu Neophytos; quam utique non dedisset Concilium Provinciale, nisi habenti Ordinationem Episcopalem. Deinde de Clericis ab eo ordinatis, quibus nulla conversionis macula præjudicaret, in Ecclesiæ ministerio adhibendis, relinquuntur libera facultas Episcopo substituendo.

Confirmatur II. tum à Pontificali Romano semper sit sermo de unico Consecratore, cui alii assistunt esse Assistentes: tum quod sit præter exemplum seu morem aliorum Sacramentorum, esse necessarios tres propriè dictos ministros: tum quod in Concilio Carthaginensi IV. can. 2. describatur ritus Ordinationis; & quidem juxta Vasquez essentialis, his verbis: Episcopus cum ordinatur, duo Episcopi ponant & teneant Evangeliorum codicem super caput & cervicem ejus, & uno super eum fundente benedictionem, reliqui omnes Episcopi, qui adsunt, manus suas caput ejus tangant. Ubi solum unus Episcopus pronuntiat formam seu benedictionem. Cur autem credatur essentialiter requiri ex parte materię concursum plurium ministrorum potius, quam ex parte formæ?

Nec obstat I. quod post Anacletum referens Anicetus Ep. ad Galli. Episcopos Jacobum Justum & fratrem Domini fuisse ordinatum à tribus, scilicet Petro, Jacobo & Joanne, subinferat: Patet perfectio, eos formam, insistentem domino, tradidisse, non minus quam à tribus Episcopis, Episcopum ordinari debere. Nam Anicetus, uti & Anacletus, non agit de ipsa

consecratione Episcopi (cum Jacobus Minor fuerit cum ceteris Apostolis ordinatus à Christo Episcopus Joan. 20. vel, ut Vasquez d. 242. c. 7. n. 56. putat, Math. ult.) sed de institutione Episcopi, quæ præfati tres Apostoli Jacobo commiserunt dicecensim istam, in eaque ipsum intronizaverunt juxta institutionem sive instructionem Christi Domini; vel quia illum visibili & ceremoniali unctione consecrarunt. Sicque iormandi aliis ostenderunt, quod nempe unus Archiepiscopus sine consensu & assistentia plurium non debeat Episcopos instituere. Vide Glossam in c. Porro dist. 66.

Non obstat II. quod Damasus Papa Ep. 5. arguat contra Chorepiscopos: Quod enim Episcopi non sint, qui minus quam à tribus sunt ordinati Episcopis, omnibus patet. Nam id Damasus allegat tamquam signum; cum non sit præsumendum Episcopos contra tam solemnes Canones processisse in Ordinatione Episcopali; non quia id sit contra jus divinum: sed (ut ait Damasus) quoniam (uti bene nostis) prohibitum à sacris est Parribus, ut qui ab uno vel à duobus sunt ordinati Episcopis, nec nominentur Episcopi. Quamvis alioquin generatim agat ibi Damasus non tantum contra ordinatos ab uno Episcopo, sed etiam contra ordinatos à pluribus, sive titulo alicujus Ecclesiæ ruralis aut parvi oppidi, sive absolute absque certo titulo; ostendens ibidem hæc esse illegitima, & contra Canones. Similia, quæ habet Joannes Papa Ep. contra Chorepiscopos ad Episcopos Galliæ & Germaniæ, similiter explicanda sunt. Vel sanè vult sic ordinatum non habendum esse pro Episcopo, eò quod sit suspensus & deponendus. Quamvis alioquin Epistola sit supposititia, ut ostendit Baronius, & post eum Binus in Notis ad eandem. Attamen Morinus Exercitat. 4. l. 2. n. 13. asserit Epistolis, quantumvis spuris Damasus & Leonis I. ac Joannis III. auctoritatem accessisse ex litteris Leonis I. ac Episcoporum Germaniæ & Galliæ, qui Epistolas illas, undecumque sint, probaverint ac similia statuerint. Denique dum quædam auctoritates ordinationem aliter factam vocant irritam, vacuandam &c. volunt, quod sit irrita quoad exercitium & functiones Episcopales, acceptionemque Ecclesiæ, quæ talem Episcopum deponit, & officio jurisdictioneque privat. Quo modo in Concilio Regiensi can. 1. apud Morinum c. 2. n. 2. de ordinatione facta à duobus Episcopis, nec expetitis Comprovincialium litteris, Metropolitanis quoque voluntate neglecta (quæ posteriora utique non erant essentialiter requisita) tamquam de irrita & vacuanda est sermo; ubi sic ordinato ex misericordia permittitur, ut sit alicubi Chorepiscopus.

Et hæc quidem speculative dicta sunt. Ad praxim enim quod attinet, omnino eorandum est, ut Ordinatio fiat à tribus

66.
Explicatur
Damasus
Papa.

Respondetur
ad præsen-
tam Episto-
lam Iean-
næ Pape.

67.
Conclusio
practica in
hac qua-
estione.

Episcopis juxta formam in Pontificali præscriptam: adeo ut si quis fuisset ab uno solo, vel etiam à duobus, sine speciali commiſſione Sedis Apostolicæ, consecratus, deberet iterum sub conditione à tribus simul consecrari pro majori securitate, ob aliquale dubium de valore prioris Ordinationis; ut notat *Aversa quæst. 3. sect. 2.* & alii. Idem quoque consequenter dicendum foret de Presbyteris ab hujusmodi Episcopo dubie consecrato ordinatis. Nullatenus tamen existimo scrupulum morendum in casu quo ordinatus quædam fuit in Episcopum ab uno solo ex commiſſione aut dispensatione Papæ: cum de hujus Ordinationis valore non sit dubitandum.

QUESTIO VI.

De Subjecto Ordinis.

68.
Subjectum
Ordinis est
pax, solus
baptizatus.

DICO I. Solus baptizatus & vir est casus Ordinis. Prima pars probatur. Tum quia est unanimes sensus Theologorum præquirentium characterem baptismalem; qui non habetur, nisi ex valido Baptismo fluminis. Tum quia Baptismus est janua omnium Sacramentorum, ut loquuntur omnes Doctores, Consonatque Florentinum, in Decreto de Armenis, dicens: *Primum omnium Sacramentorum locum tenet sanctum Baptisma; quod vite spiritualis janua est: per ipsum enim membra Christi ac de Corpore Ecclesie efficiuntur.* Unde c. si quis, de Presbytero non baptizato ex Concilio Compendiensi decernitur: *Si quis Presbyter ordinatus deprehenderit se non esse baptizatum, baptizetur, & iterum ordinetur.* Quod allegato eodem Concilio decernit Innocentius III. c. Veniens, eodem tit. quamquam allegati rationibus dubitandi, immo proponendum actuali dubio, appellat casum dubitabilem. Quem si dubium ipse censuisset aut reliquisset, reordinationem utique sub conditione dumtaxat iterandam præscripsit. Et planè solida deest ratio dubitandi de eo, quod jam olim in Ecclesia erat indubitatum. Nam Concilium Nicanum can. 17. (aliàs 19) de Paulianistis seu Pauli Samosatani discipulis, irritam Baptismi formam adhibentibus decrevit, ut iterum Baptizentur, & si Clerici erant apud eos, ac alioquin irreprehensibiles, rursus ab Ecclesie Catholice Episcopo ordinentur. Aliter autem decernit de Novatianis non errantibus circa Baptismum, sed circa Confirmationem; ut videre est can. 18. aliàs 8.

isque vir.

Secunda pars est recepta apud Omnes, etiam Hæreticos, exceptis paucis de Hæresi Montani dictis *Pepuzianis*, qui habebant mulieres Sacerdotes seu Presbyteras ac Episcopas. Et patet ex perpetuo sensu & praxi Ecclesie, cui id semper firmiter fuit persuasum; ideoque ipsa numquam permisit aliquam feminam ordinari. Confirmatur ex eo, quòd

Christus nullam feminam, etiam propriam matrem, ordinaverit. Deinde Apostolus, 1. ad Cor. 14. & 1. ad Timoth. 2. nequidem permittit mulieribus loqui in Ecclesia ad interrogandum, volens, ut si quid dicere velint, domi interrogent viros suos: quantum minus igitur conveniunt eis Ordines Ecclesiastici, & munia eorum, præsertim Sacerdotum; quorum est in Ecclesia Missam dicere, prædicare &c.

Nec obstat, quòd apud veteres quædam mulieres dicebantur Diaconissæ &c. Nam nomen Diaconissarum erat officii, non Ordinis. Neque enim proprie ordinabantur, patet ex Concilio Nicano can. 19. Laodicensi can. 11. Epauensis can. 21. Aurelianensi II. can. 17. (quàmvis improprie veteres interdum sic loquantur) sed benedictione quâdam deputabantur ad certa munia. Erat namque Diaconissarum officium custodire januas, quibus in Ecclesiam intrabant mulieres, comitari mulieres ad Diaconum vel Episcopum euntes, subservire Episcopo vel Presbytero baptizato mulieres, sive in instructione, sive in iis quoad corpus deceterè agendis, ne à viris deberent denudari & attingi, item destinari ad Christianas mulieres causâ solatii vel subdii; ut ex veteribus, præsertim Clemente Romano Varii deducunt. Insinuant præterea quidam graves Theologi (quod tamen in antiquis Historiis aut Patribus non reperiri alii contendunt) dictas quoque fuisse Diaconissas, quibus competeat ex ordinatione Abbatisse vel Collegii regere Hominiam in matutino.

Aliâ adhuc ratione quædam dicebantur Diaconissæ, Presbyteræ & Episcopæ, quia earum viros, sed non separatione tori, susceptaque per mutuum consensum continentia, erant ordinati Diaconi, Presbyteri aut Episcopi, ut patet ex Concilio Turonensi II. can. 14. & 20. Aliphanensi can. 21. & Gregorio I. 4. Dial. can. 11. Ac proinde can. 48. inter Trullanos, significatè conceditur relicta Episcopi, ut si digna fueris, etiam ad diaconatus dignitatem promoveatur, sive Diaconissa fiat. Rursum mulieres grandævæ ætatis subinde dicebantur Presbyterissæ seu Presbyteræ, sicut Presbyter latinè idem sonat quod senex, ut colligitur ex Epiphanio hæres. 79. Athanasio I. de Virginitate. Vide fuse Vasquez disp. 245. c. 3.

DICO II. Etiam infantes possunt valide ordinari, sine consensu parentum vel tutorum. Ita contra Nonnullos docet Scotus disp. 25. q. 2. n. 3. & alii communiter. Et solet colligi ex c. Vnico de Clerico per saltum promotio, ubi de quodam, qui infra annos discretionis minores Ordines, & postea Sacerdotium absque Diaconatu prævio susceperat, statuitur, ut solus Diaconatus suppleatur. Ratio est, quòd infans etiam sine intentione propria aut parentum vel